

15 грудня
2011 року
№ 18
(1121)

НЧАЕС НОВИНИ

www.chnpp.gov.ua

НЕ ПОЖАР, НЕ ПОТОП - ПРОСТО ПЕРЕЕЗД!

Подходит к концу вторая неделя с того момента, как часть персонала ЧАЭС, работавшая непосредственно на площадке станции, перемещена в город. 1 декабря рабочие места сотрудников финансовых служб перемещены в Славутич, в помещения Чернобыльского центра. Как они там устроились, нравится ли на новом месте, есть ли производственные и бытовые проблемы, вызванные переездом, и как они решаются? Эти и другие вопросы решили выяснить журналисты информационного отдела.

Этого события ждали - и боялись. Причины для опасений были: переселение, немеченное на конец года, вполне могло привести и к срыву подготовки отчетности за год, и к задержке начисления заработной платы всему персоналу станции, и к неурядицам в расчетах с подрядными организациями - в общем, к целому ряду крайне негативных для предприятия и его работников моментов. И потом, не даром же в народе говорят, что один переезд приблизительно равен одному пожару или двум потопам!..

...Но и о том, что у страха глаза велики, в народе тоже говорят не зря.

Чужие здесь не ходят

В холле бывшего Чернобыльского центра нас встречает строгая администратор по имени Галина. Именно она отвечает за то, чтобы в здание не смог войти посторонний, которого здесь не ждут.

- Люди бывают разные, цели посещения у всех свои, и очень не хотелось бы, чтобы по офису ходили случайные люди. Во-первых, такие "гости" будут мешать работе, во-вторых, не менее важна сохранность личных вещей и офисной техники. Никого не хочу обидеть, но жизнь есть жизнь. Пришел посетитель - значит должен обратиться ко мне, я свяжусь с необходимыми ему людьми, они выйдут на ресепшн и заберут его к себе в помещение. Я понимаю, что вы до сих пор работали в других условиях, но на самом деле, это очень удобно всем: и сотрудникам, и визитерам - не надо бродить по зданию, искать

нужных работников и нужные помещения.

(Добавим в скобочках, что на подобный режим с недавнего времени перешли работать многие учреждения Славутича, и контролируемость нахождения в офисах посторонних лиц действительно уже ни у кого не вызывает ни удивления, ни возмущения. Зато удобства оценили все.)

...Мы, наконец, опознаны, идентифицированы и допущены в здание. Заходим в помещения, здороваемся - и не в первую минуту узнаем работающих в них женщин: лица, конечно, все знакомые, вот только выглядят все несколько по-другому - более ухоженные, посвежевшие, одетые к лицу. И-да, таки не красит нас станционная форма...

(Продолжение на стр.5)

ЗАЯВА ПРО НАМІРИ

щодо реконструкції систем и технічного водопостачання в частині відсікання підвідного і відвідного каналів від водоймища-охолоджувача ЧАЕС

1. Інвестор (замовник) - Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС" (ДСП ЧАЕС).

Поштова та електронна адреси: 07100, Україна, Київська обл., м. Славутич. а/с 10,11. e-mail: kanс@chnpp.gov.ua

2. Місце розташування майданчика (об'єкта) - водоймище-охолоджувач, промисловий майданчик ДСП ЧАЕС, територія зони відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, Київська область.

3. Характеристика діяльності (об'єкта) - в рамках робочого проекту "ДСП ЧАЕС. Система технічного водопостачання. Джерело технічної води (водоймище технічної води) з насосною станцією підживлення" передбачається:

- створення земляних гребель на підвідному і відвідному каналах водоймища-охолоджувача ЧАЕС з водорегулюючо-водоскидною спорудою;

- спорудження насосної станції підживлення каналів за рахунок відновлення свердловин водозниження на промисловому майданчику ДСП ЧАЕС;

- зміна трасування трубопроводу охолоджуючої води від сховища відпрацьованого ядерного палива № 1 (СВЯП-1) ЧАЕС.

Технічні і технологічні характеристики:

Греблі:

Греблі глухі, земляні, непроїжджі, довжина по гребеню - 87/88 м., максимальна висота - 8,3 м., розрахунковий напір - 6,6 м., ширина гребеня - 6 м.

Насосної станції підживлення:

Водозабірні свердловини, водоносний горизонт - четвертинний, глибина свердловин - 35 м., загальна продуктивність - 240 м³/годину.

Трубопровід відведення води від СВЯП-1 - 349 м.

Термін експлуатації - не менш 30 років.

4. Соціально-економічна необхідність планованої діяльності:

ті:

- створення умов для виведення з експлуатації водоймища-охолоджувача ЧАЕС;

- підвищення надійності забезпечення об'єктів ЧАЕС технічною і пожежною водою.

5. Потреба в ресурсах при будівництві і експлуатації

5.1. Земельних:

- на період будівництва - 75 000 м³ з діючого кар'єру піску;

- на період експлуатації - немає.

5.2. Сировинних:

- на період будівництва - вуглецева сталь 439,22 тонн, бетон 869,7 м³;

- на період експлуатації - немає.

5.3. Енергетичних:

- на період будівництва - електроенергія - 48,86 тис. кВт/годину;

- на період експлуатації - згідно з робочим проектом.

5.4. Водних:

- на період будівництва - не використовується;

- на період експлуатації - до 240 м³/годину.

5.5. Трудових:

- на період будівництва - 122 379 люд.год.;

- на період експлуатації - згідно з проектом.

6. Транспортне забезпечення (під час будівництва та експлуатації) - автотранспорт та залізничний транспорт загального користування та об'єктовий.

7. Екологічні та інші обмеження запланованої діяльності за варіантами - немає.

8. Необхідна еколого-інженерна підготовка та захист території за варіантами - не вимагається

9. Можливі впливи планованої діяльності (при будівництві та експлуатації) на навколишнє середовище:

9.1. Клімат та мікроклімат - вплив відсутній;

9.2. Повітряне середовище -

вплив відсутній;

9.3. Водне середовище - вплив відсутній;

9.4. Грунти - не очікується;

9.5. Рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти - вплив відсутній;

9.6. Навколишнє соціальне середовище (населення) - не впливає;

9.7. Навколишнє техногенне середовище:

- на період експлуатації - вплив відсутній;

- на період будівництва - визначається при проектуванні.

10. Відходи виробництва і можливість їх повторного використання, утилізації, знешкодження або безпечного захоронення:

- при експлуатації відходи виробництва не утворюються;

- при будівництві трубопроводу і устаткування, що підлягають демонтажу передаються замовникові.

11. Обсяг виконання оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) - виконується відносно будівельно-монтажних робіт

12. Участь громадськості.

Вся діяльність буде здійснюватися на території ДСП ЧАЕС в зоні відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, де населення не проживає відповідно до вимог Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи". № 796- XII від 28.02.1991.

Заяву про наміри після погодження оприлюднити, розташувавши на сайті Замовника www.chnpp.gov.ua і надрукувавши у газеті "Новини ЧАЕС".

Після завершення розроблення і погодження робочого проекту Замовнику та Виконавцю оформити Заяву про екологічні наслідки діяльності та оприлюднити її, розташувавши на сайті Замовника www.chnpp.gov.ua і надрукувавши у газеті "Новини ЧАЕС".

ЗАЯВА

ПРО ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ щодо реалізації проекту "ДСП ЧАЕС. Система технічного водопостачання. Джерело технічної води (водомища технічної води) з насосною станцією підживлення"

1. Інвестор (замовник) - Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС" (ДСП ЧАЕС).

Поштова та електронна адреси: 07100, Україна, Київська обл., м. Славутич, а/с 10,11
e-mail: kanc@chnpp.gov.ua

2. Місце розташування майданчика (об'єкта) - водоймища-охолоджувач, промисловий майданчик ДСП ЧАЕС, територія зони відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, Київська область.

3. Дані про плановану діяльність, цілі та шляхи її здійснення.

Робочий проект реконструкції системи технічного водопостачання в частині відсікання підвідного і відвідного каналів від водоймища-охолоджувача ЧАЕС призначений для зменшення об'єму джерела технічної води та забезпечення технологічних потреб ДСП ЧАЕС відповідно до зменшених потреб. Створення водоймища технічної води, у межах підвідного та відвідного каналів з насосною станцією підживлення (водозабору підземних вод) повністю забезпечить технічною водою технологічні системи, а також систему пожежного водопостачання (на випадок пожежі). Після закінчення робіт за робочим проектом "ДСП ЧАЕС. Система технічного водопостачання. Джерело технічної води (водоймища технічної води) з насосною станцією підживлення" буде створена можливість для початку робіт по виведенню водоймища-охолоджувача ЧАЕС з експлуатації. В рамках цього робочого проекту передбачається:

- створення земляних гребель на підвідному і відвідному каналах водоймища-охолоджувача ЧАЕС з водорегулюючо-водоскидними спорудами;

- спорудження насосної станції підживлення каналів за рахунок відновлення свердловин водозниження на промисловому майданчику ДСП ЧАЕС;

- зміна трасування трубопроводу охолоджуючої води від сховища відпрацьованого ядерного палива №1 (СВЯП-1) ЧАЕС.

Технічні і технологічні характеристики:

Греблі:

Греблі глухі, земляні, непроїжджі, довжина по гребеню - 87 та 88 м., максимальна висота - 8,3 м., розрахунковий напір - 6,6 м., ширина гребеня - 6 м.

Насосної станції підживлення:

Водозабірні свердловини - 6 шт., водоносний горизонт - четвертинний, глибина свердловин - 35 м., загальна продуктивність - 240 м³/годину.

Трубопровід відведення води від СВЯП -1 - 349 м.

Термін експлуатації - не менш 30 років.

4. Фактори які впливають чи можуть впливати на стан навколишнього природного середовища при здійсненні робочого проекту реконструкції системи технічного водопостачання в частині відсікання підвідного та відвідного каналів від водоймища-охолоджувача ЧАЕС.

4.1. Джерела впливу на навколишнє середовище.

Об'єкти, котрі будуть споруджені/відновлені в рамках цього робочого проекту не вплинуть на навколишнє природне середовище. Але при їх створенні вплив на навколишнє природне середовище буде тільки від:

- викидів відпрацьованих газів від машин та механізмів, які будуть застосовані при спорудженні об'єктів;

- джерел іонізуючого випромінювання, наявність яких обумовлено загальним забрудненням території зони відчуження.

При будівництві та експлуатації об'єктів не застосовуються хімічні речовини, які можуть впливати на навколишнє середовище та не буде теплових забруднень, недопустимих рівнів вібрації та шумів.

Будівництво та експлуатація при реконструкції не впливає на інтенсивність сонячної радіації, на температуру, швидкість повітря, вологість, атмосферні інверсії, тривалість туманів та інші кліматичні характе-

ристики. В зв'язку з цим, впливання на мікроклімат не розглядається.

4.2. Наслідки від впливу для повітряного середовища.

При виконанні запланованих робіт (при будівництві) не очікується додаткового впливу на атмосферу відносно досягнутого рівня забруднення повітряного середовища. Сумарні викиди шкідливих речовин в відпрацьованих газах не перевищують допустимої концентрації.

4.3. Наслідки впливу на водне середовище.

Здійснення робочого проекту дозволить в майбутньому виконати роботи по виведенню з експлуатації водоймища-охолоджувача ЧАЕС. Однак в рамках цього робочого проекту не буде змінено гідрологічного режиму на прилеглий території. Можливість виведення водоймища-охолоджувача буде обґрунтована в рамках іншого проекту. В рамках даного робочого проекту буде відновлено 6 свердловин водозниження.

При відновленні свердловин робочим проектом передбачені заходи по захисту підземних вод від забруднення радіонуклідами та іншими забруднюючими компонентами з поверхні:

- затрубна цементация обсадних колон водозабірних свердловин;

- герметизация устя свердловин;

- установлення зворотних клапанів в насосних станціях над свердловинами. Для відбору проб води і проведення систематичного контролю за якістю підземних вод передбачена установка кранів на напірних трубопроводах насосних станцій.

Тобто негативний вплив на якість підземних вод не прогнозується.

4.4. Наслідки впливу на ґрунт

В умовах, що склалися, в радіоактивне забруднення території навколо ЧАЕС основний вклад вносить забрудненням, яке викликає аварією 1986 року. За результатами спостережень радіаційна обстановка стабілізувалась і переважно залежить від проведення активних бу-

дівельних робіт на території ЧАЕС.

Враховуючи значне забруднення території радіоактивними елементами проектом передбачається наземне прокладання подаючих трубопроводів при мінімальному об'ємі земляних робіт.

Відсіпання гребель передбачено з незабрудненого ґрунту з діючого піщаного кар'єру.

З метою захисту від ерозії укоси вище відміток кріплення залізобетонними плитами та гребінь греблі кріпляться посівом багаторічних трав. Даний захід також являється ефективним запобіганням проти пилоутворення.

4.5. Наслідки впливу на рослинний і тваринний світ

Додатковий вплив на фауну і флору та заповідні об'єкти не прогноуються.

4.6. Наслідки впливу на техногенне середовище

Роботи з реконструкції, передбачені проектом, виконуються на території промайданчика ЧАЕС. На прилеглий до ЧАЕС території відсутні діючі об'єкти житлово-комунального та соціально-культурного призначення, а також пам'ятники архітектури, історії та культури, що охороняються державою. В зонах можливих впливів відсутні рекреаційні зони та культурні ландшафти.

При реалізації проекту не передбачається зміна джерел іонізуючого випромінювання, конструкцій і матеріалів захисту. Таким чином, додатковий вплив на техногенне середовище не прогноуються.

4.7. Наслідки впливу на соціальну сферу

Оскільки територія належить до ЗВ та ЗБ(О)В, де заборонено постійне проживання населення, фактор впливу на соціальну сферу відсутній.

4.8. Оцінка впливу при будівництві

В процесі виконання БМР передбачається демонтаж радіоактивно-забруднених трубопроводів та обладнання. Проектом, по узгодженню з Замовником, передбачена передача таких елементів Замовнику. В наступному, поводження з ними буде здійснюватися Замовником у відповідності з місцевими інструкціями та положеннями. У відповідності з виконаними замірами дані будівельні відходи не відносяться до категорії радіоактивних відходів і підлягають вивезенню на полігон промислових відходів, розташований в 18 км від об'єктів будівництва.

5. Кількісні і якісні показники оцінки рівнів екологічного ризику

5.1. Оцінка екологічного ризику

Здійснення заходів по реалізації проектних рішень з реконструкції системи технічного водопостачання в частині відсікання підвідного і відвідного каналів від водоймища охолоджувача ЧАЕС безпосереднього впливу на навколишнє природне середовище не викличуть і можуть вважатися прийнятними.

5.2. Заходи, що гарантують здійснення діяльності у відповідності до екологічних стандартів та норм

5.2.1. Захисні заходи

При виконанні БМР по реалізації робочого проекту передбачаються наступні захисні заходи:

- дезактивація забрудненої техніки;

- санітарна обробка персоналу;

- огороження місць виконання робіт;

- своєчасне видалення будівельних відходів;

- надійна ізоляція і захист проводів, підключених до зварювальних апаратів та зварювальних конструкцій;

- використання для енергопостачання зварювальних апаратів і освітлення робочих місць кабелю з індексом "НГ";

- відповідність силової та освітлювальної електропроводки вимогам до постійних установок;

- оснащення вогнегасниками місць виконання робіт;

- зберігання лакофарбових матеріалів, які виділяють вибухонебезпечні або шкідливі компоненти в спеціальній тарі чи упаковці. На робочі місця лакофарбові матеріали будуть подаватися у кількостях, що не перевищують потреби у робочу зміну;

- забезпечення персоналу, що знаходиться в місцях виконання робіт, захисними касками та спецодеждою;

- допуск до роботи з електроінструментом осіб, що пройшли навчання і перевірку знань інструкцій з охорони праці та які мають запис в посвідченні про перевірку знань і допуск до виконання робіт з застосуванням електроінструменту. Дані особи будуть мати групу II з електробезпеки;

- забезпечення робочих місць нормативним рівнем освітленості;

- захист зварювального обладнання від механічного пошкодження;

- огляд та випробування під навантаженням до початку робіт всіх вантажозахватних засобів з занесенням результатів огляду в журнал обліку.

5.2.2. Охоронні заходи

- моніторинг навколишнього природного середовища, що здійснюється в рамках існуючої системи контролю. В склад радіаційно-екологічного моніторингу входить:

- контроль потужності дози зовнішнього випромінювання;

- контроль за радіоактивним забрудненням атмосферного повітря;

- моніторинг радіоактивного забруднення поверхневих вод;

- моніторинг радіоактивного забруднення підземних вод.

Контроль забруднення шкіряного покриву і ЗІЗ бета-активними радіонуклідами здійснюється переносними контрольними установками на вході та виході переносних саншлюзів з приміщень, де виконуються роботи та в санпропускнику.

Контроль рівня поверхневого забруднення транспортних засобів здійснюється переносними портативними радіометрами.

Контроль індивідуальних доз зовнішнього опромінення будівельного персоналу здійснюється за допомогою прямопоказуючих індивідуальних термолюмінісцентних дозиметрів.

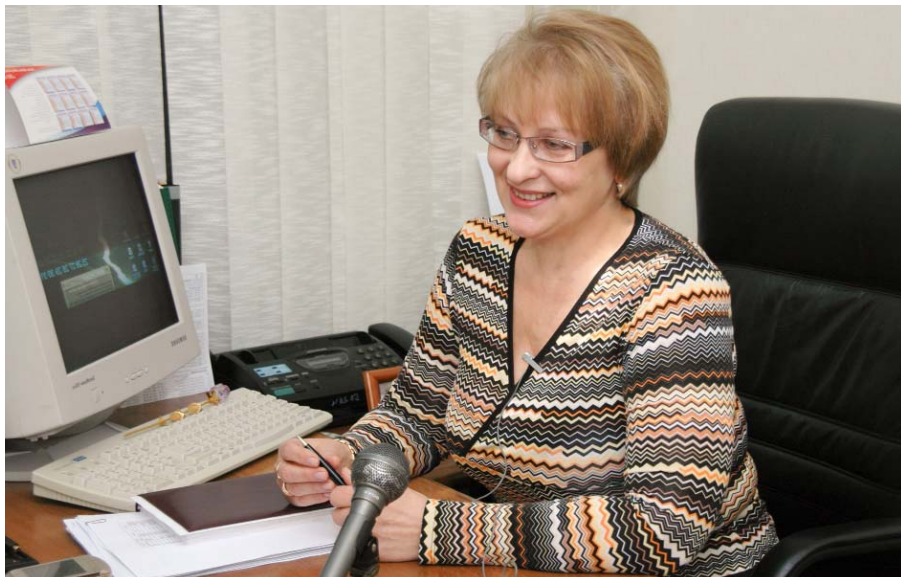
Контроль індивідуальних доз внутрішнього опромінення будівельників здійснюється в існуючих лабораторіях ЧАЕС.

6. Перелік залишкових впливів

На підставі розділу 5 даної Заяви, враховуючи специфіку реконструкції, що передбачається і, приймаючи до уваги заходи, які забезпечують нормативний стан навколишнього середовища, можна зробити висновок, що залишковий вплив буде відсутній.

7. Обов'язки замовника по здійсненню проектних рішень.

Виконуючи функції експлуатуючої організації, адміністрація і персонал ДСП "Чорнобильська АЕС" зобов'язується в повному об'ємі реалізувати всі технічні, організаційні, фінансові і інші рішення, передбачені проектом, а також протягом усього терміну експлуатації витримувати технологічний регламент, нести силовинні та матеріальні затрати по забезпеченню безпечної експлуатації і тим самим гарантувати виконання екологічних вимог. Штатним розкладом ЧАЕС будуть передбачені відповідні посадові особи, на яких буде покладена персональна відповідальність по забезпеченню належної експлуатації гідротехнічних споруд, свердловин, трубопроводів і електротехнічного обладнання та охороні навколишнього середовища.

(Продолжение. Начало на стр.1)
**О потерях
и приобретениях**

В целом, новыми условиями работы люди довольны. В качестве несомненного позитива отмечают возможность чуть подольше поспать, проводить в школу или в детсад ребенка, решить какие-то личные вопросы во время обеденного перерыва. Раньше для этого приходилось брать отгул или выходные, отпрашиваться, чтобы уехать со станции первой электричкой и тд. - то есть в любом случае, ставить себя в положение просителя, создавать определенные неудобства другим. Кроме того, все отмечают, что исчезло ощущение "изоляции от мира":

- За окном люди ходят, дети смеются, машины ездят. Город живет, оказывается - и мы живем в нем и с ним.

- На работу идешь - дышишь воздухом, на обед - с обеда - то же самое. Движения больше, а

значит, и чувствуешь себя бодрее.

- Оказывается, проезд в электричке столько сил отнимает! Вроде сидишь просто, ничего не делаешь, а домой приехала - и такая свинцовая усталость наваливается!.. А в городе - красота: домой пришла в пять вечера, еды наварила, кучу дел переделала - и ничего, нормальное состояние, силы есть.

- Знаешь, как страшно становится, когда тебе звонят из школы или садика и сообщают, что твой ребенок заболел! А ты на станции и раньше первой электрички оторваться никак не можешь... И не работник ты уже, и сердце разрывается, что там да как. Здесь, сами понимаете, все это решается куда быстрее.

Как негатив отмечают, естественно, имеющее место снижение заработной платы:

- Пока особенно не почувствовали, но когда получим расчетки за декабрь, наверняка, будет

грустно. Всех денег, конечно, не заработаешь, но...

Правда, практически в каждом из помещений нам по секрету сообщили: очень надеются, что администрация станции все же найдет способ, и потери в заработной плате хоть в какой-то мере будут компенсированы:

- Если такое случится, нам вообще жалеть будет не о чем!

Несомненный позитив

Зато сами условия, в которых работают теперь, женщины оценивают очень высоко. Помещения, в которых сейчас размещаются экономические службы, конечно же, не сравнимы с теми, в которых они работали на станции. Здесь и уютнее, и комфортнее. И что удивительно - кажется, что наши

работают здесь уже очень давно - таким обжитым кажется новый офис. Здесь совершенно отсутствует ощущение недавнего переезда. Да и обстановка вполне рабочая: звонят телефоны, горят мониторы компьютеров. В этом, по общему мнению, есть несомненная заслуга всех подразделений, которые обеспечивали переезд финансовых служб со станции в город:

- Поблагодарите от нашего имени работников АХЦ: они нам мебель и подремонтировали, и собрали, и каждую нашу просьбу выполняли очень быстро. Заходил мастер в помещение, собирал заявки - и в течение дня все было сделано. Не надо было ни за кем бегать, просить, напоминать!

- Электроцех сработал отлично: в пятницу приехали - нет связи, а в понедельник все телефоны

уже работали. Молодцы!

- ТАИшники очень добросовестно подошли к вопросу. Мы ведь чего боялись? Техника старенькая, погрузки-выгрузки-перетаскивания не выдержит. Опасались, что программы "полетают", что локальной сети нет - а как без нее работать? Приходим в понедельник - все подключено, сеть работает, никаких проблем с программным обеспечением. Понятно, что у ребят из ТАИ был и субботник, и воскресник, но наша работа не сорвалась, и мы просим - скажите им от нас спасибо!

- Организация переезда была на высочайшем уровне. Рабочая группа, которую возглавлял заместитель генерального директора по управлению персоналом Анатолий Гора, продумала и проработала все до мелочей. Именно такая подготовка и позволила нам быстро и практически беспрепятственно организовать работу, - подчеркнула главный бухгалтер ЧАЭС Любовь Мединцова. - Конец финансового года - это период, когда нельзя допустить ни малейшей ошибки, ни малейшего сбоя, нельзя что-то сделать не в срок - возможности исправить уже не будет. Поэтому продуманность, спланированность каждого шага при переезде - это залог быстрого возобновления работы и качественного ее выполнения. Спасибо Анатолию Дмитриевичу: каждый шаг, каждое действие было просчитано заранее, продумано, взвешено. Именно поэтому удалось обойтись без аврала. И, конечно же, хочу поблагодарить свой персонал: мои девочки и компьютеры таскали, и столы расставляли, и

рабочие места организовали в кратчайшие сроки. Не считались ни с личным временем, ни с какими-то, естественно, важными домашними делами. Спасибо!

- Честное слово, считаю, что надо премировать рабочую группу! Анатолию Дмитриевичу, Елене Касперович - отдельное спасибо: все работало как в хорошем часовом механизме. 30 ноября, утром, он нас предупредил, что в 14.00 на "Квант" придут грузчики. И что вы думаете: по часам пришли! Все упаковали, вынесли, погрузили - потому что спланировано было заранее и правильно.

- А как на новом месте? Довольны?

- Довольна - это не то слово! Многие из нас давно мечтали о том, чтобы работать в городе. Это совсем другие условия труда и другая жизнь. Ко всем женщинам, которые остались на станции, обращаюсь: девочки, дорогие, если вам будут предлагать переходить в город, не сопротивляйтесь!

Конечно, еще не все гладко в работе нового офиса. Работники бухгалтерии, к примеру, не отказались бы от шкафов и стеллажей, на которых они могли бы разместить документы: старые со станции тащить не стали, поскольку те явно не пережили бы переезд, а новых пока нет. Нужно место под архив - а пока в ожидании этого часть документов хранится в больших пластиковых мешках, что страшно огорчает наших финансистов, привыкших к порядку. Нет радио, и это создает определенную оторванность от станции и ее жизни. Хорошо бы открыть в офисе или где-нибудь рядом какое-то кафе: в Добрынинский и Черниговский за час перерыва не сбегаешь. В общем, зона для роста и развития есть.

ЧТОБЫ ПОМНИЛИ...

К 25-й годовщине завершения строительства объекта "Укрытие" в музее "Чернобыль" открылась выставка, посвященная тысячам людей, которые вложили свой труд, частичку своей жизни в ликвидацию последствий Чернобыльской катастрофы. К участию в выставке и пресс-конференции были приглашены сотрудники информационного отдела Чернобыльской АЭС. В дар музею от Чернобыльской АЭС были переданы документальные фильмы, снятые сотрудниками ИО в последние годы, ряд фотоматериалов, информационные буклеты. По мнению заместителя директора музея Анны Королевской - это уникальная возможность для жителей Украины, а также ближнего и дальнего зарубежья получить информацию о современном положении на площадке станции, работах по снятию ее с эксплуатации и преобразованию объекта "Укрытие" в экологически безопасную систему, из первых рук. Это особенно важно сейчас, когда украинское общество в целом крайне плохо разбирается в так называемых чернобыльских вопросах, а интерес СМИ именно к данной тематике крайне низок.

14 декабря 2011 г., в День чествования участников ликвидации последствий аварии на ЧАЭС, в Национальном музее "Чернобыль" открылась выставка уникальных фотодокументов, которые рассказывают о буднях 1986-го, преисполненных мужества, сверхчеловеческого напряжения и самоотверженности тысяч людей, имя которым - Ликвидаторы.

Автор фоторабот - Николай ВАЛИЦКИЙ - сам принимал непосредственное участие в ликвидации последствий аварии на ЧАЭС в июле-ноябре 1986 года. В то время он был сотрудником одного из так называемых "почтовых ящиков" Минсредьмаша СССР, участник и свидетель сооружения защитной оболочки над разрушенным 4-м энергоблоком ЧАЭС. Сегодня он член Национального союза журналистов Украины.

Строительная площадка "Саркофага" была объектом особого режима. Получив исключительное разрешение на проведение фотосъемки, Николай Валицкий с фотоаппаратом в руках побывал практически на всех участках, где самоотверженно, рискуя жизнью, в условиях высоких радиационных полей работали ликвидаторы - строители, монтажники, автомобильисты, железнодорожники.

Он поднимался над разрушенным блоком на вертолете, ходил в дозиметрическую разведку, спускался в центральный зал... Как сотруднику Политотдела Управления строительства № 605 Минсредьмаша СССР ему была поставлена четкая задача: сделанные снимки должны вызывать у ликвидаторов позитивные эмоции,

готовность выполнять долг в сверхтяжелых условиях. Они должны были воплощать главную мысль: Родина видит труд каждого и помнит о них.

Цель автора - создать экспозицию без особых комментариев, чтобы каждый посетитель выставки сам почувствовал значение той огромной работы и титанических усилий страны в целом, направленных на ликвидацию последствий Чернобыльской катастрофы.

Большинство фотоснимков публикуются впервые. Все фотографии черно-белые, и не потому, что в то время не было цветной фотопечати: просто сам автор уверен, что именно эта жесткая цветовая гамма лучше всего передает ощущение того времени и тех событий. Подготовленные для экспонирования работы наводят на мысль о повседневном долге человека перед природой и окружающими.

Всего же в экспозиции более семи десятков экспонатов: уникальные фото, личные документы, чернобыльские реликвии, которые автор бережно хранил в течение 25 послеварийных лет. Внимание, в частности, привлекает фотоаппарат "Практика", с которым Николай Валицкий прошел весь свой путь фотокорра-ликвидатора.

- Первое фото в экспозиции достаточно специфическое: как раз для наших времен - плакат с вопросом к Родине - дескать, помнит ли она своих героев? Вроде как не 1986-го года, по идее, фото?

- Угадали. Это фото сделано в 1991-м, через пять лет после аварии, когда принималось черно-

быльское законодательство. Тогда нам казалось, что если закон будет принят... Знаете, что мне напоминает сегодняшнее отношение к чернобыльцам? Представьте: сидит в переходе нищий. К нему подходит некто и дает ему...ну, копейку или, скажем там, рубль. А назавтра приходит и говорит: слышь, ты мне мою денежку верни, а то у меня теперь весь бюджет из-за нее обрушился. Я все думаю: если, не дай Бог, сейчас подобная авария случится - пойдет кто-нибудь собой, своим здоровьем Родину от беды спасать? Особенно, когда видит, как Родина к другим, прежним спасителям относится.

- Я знаю, Вы недавно получили в России награду к 25-летию окончания строительства объекта "Укрытие".

- Там к Чернобылю и чернобыльцам по-другому относятся. Я не говорю, что все идеально, но внимания людям уделяется куда больше. У нас сегодня самое популярное выражение в адрес чернобыльца - от чиновников, имеется в виду: я тебя туда не посылал. Вот и выходит, что люди эти сегодня никому не нужны.

- Ну, в 1986-м никто и не думал просить у государства какие-то компенсации. Или эта моя убежденность - следствие пропаганды?

- Да нет, конечно, какая-там пропаганда. Люди дело делали, и понимали это. Вы на снимки посмотрите, на лица. К условиям труда присмотритесь. Не приходят чиновники на выставки - а то, может быть, присмотрелись бы, поняли.

- *Кстати, о фотографиях. Я как-то всегда была уверена, что фото у официальных фотокорроров изымались при выезде с площадки. Для газетчиков, понятно, делались исключения, а...*

- Да не так все это было. Часть фотографий действительно забирала - они были нужны в технических целях. Часть передавали приезжим журналистам - и они потом выходили в газетах со статьями других журналистов под другими именами. В лучшем случае, подписывали: "Фото ТАСС". А до остальных особого дела не было. Я их хранил в чемодане, в обще-

житии. Конечно, было опасение: придут, потребуют показать, найдут. Но не случилось. А вывоз из зоны в личных вещах, в партийных газетах и журналах, куда уж точно никакой "контролер" заглядывать не станет. Хорошо прятал! Так хорошо, что часть спрятанного сам найти потом не мог. Видно, "ушли" снимки с макулатурой во время очередных переездов...

- **А снимали чем?**

- Самой что ни есть распространенной в те годы и доступной любому фотографу бытовой камерой "Практика".

- **И что, ни разу техника не подвела?**

- Не поверите - ни разу: на совесть машинку немцы сделали. Со временем, правда, "рассыпался" объектив - уж больно это нежная и хрупкая оптика. Но в целом, у меня к нему никаких претензий не было.

- **А в дезактивации сколько раз аппарат побывал? Ходили-то не по самым чистым местам!**

- Да не отдавал я его в дезактивацию. Сам радиации не боюсь - хватанул достаточно - а аппарат мой никто и не контролировал.

Беседувала
Майя Руденко

Про характерні причини пожеж, надзвичайних ситуацій та загибелі людей на них за 2011 рік

З початку року на території Київської області через порушення правил пожежної безпеки при влаштуванні та експлуатації печей виникло більше 300 пожеж, внаслідок яких загинуло майже 30 чоловік.

Найбільшу небезпеку на таких пожежах становить чадний газ. Він не має запаху, безбарвний, тому його неможливо відчутти. В результаті горіння чадний газ потрапляє в закриті приміщення, якщо погано працює витяжка, забитий димар, несправна опалювальна та водонагрівальна техніка. Чадний газ має кумулятивну дію. Потрапляючи в кров він сполучається з гемоглобіном та робить його нездатним розносити кисень по організму і людина гине, як від задухи. Так після двох годин знаходження в приміщенні, у повітрі якого міститься лише 0,1% чадного газу, людина втрачає свідомість і швидко після того може померти. Втрата свідомості настає поступово та супроводжується таким знесиленням, що людина часто, помітивши небезпеку, неспроможна врятуватись.

Запам'ятайте основні ознаки отруєння чадним газом:

- погіршення світлової та кольорової чутливості зору;

- погіршення слуху;
- відчуття тиску на лоб;
- запаморочення та нудота;
- задуха;
- сплутаність свідомості;
- м'язова слабкість;
- червоний колір обличчя;

Тривала дія чадного газу може призвести до смерті. Отже, щоб лихо не прийшло до вашої оселі, зробіть своєчасні висновки і будьте уважними та обережними. Не паліть у ліжку, слідкуйте за станом приладів опалення, електрообігрівачів та дотримуйтесь протипожежних правил під час користування пічним опаленням.

Під час використання пічного опалення забороняється:

- залишати печі, які топляться, без нагляду або доручати нагляд за ними малолітнім дітям;
- користуватися печами, які мають тріщини;
- розміщувати паливо, інші горючі речовини та матеріали безпосередньо перед пічним отвором;
- зберігати не загашені вуглини та попіл у металевому посуді, встановленому на дерев'яній підлозі;
- застосовувати для розпалювання печей легкозаймисті та горючі рідини;
- використовувати для топлення дрова, довжина яких перевищує розміри печі;
- закріплювати на димових трубах антени телевізорів, радіоприймачів тощо;

Пам'ятайте, що ваша особиста безпека та безпека рідних і близьких вам людей, залежить насамперед від вас самих!

Інженер відділення радіаційного захисту та дозиметричного контролю 2-ДПЧ по охороні ДСП "ЧАЕС", старший лейтенант служби цивільного захисту О.О. Малишев

Новини ЧАЕС

Засновник - державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС"

Новини ЧАЕС

Над номером працювали:
Головний редактор Майя Руденко
Олена Семашко, Тетяна Агеєва
Вадим Любимий, Євген Перін
Тел.: 2- 59 -02, 2-57-46
E-mail: ipo_3@chnpp.gov.ua

Газета заснована у 1995 році.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Кі №830 від 11 листопада 2004 року